

УДК [37.013.82]:373/.3/.5-057.874(045)

СПЕЦИФІКА ВПЛИВУ АРТ-ТЕРАПЕВТИЧНОГО МЕХАНІЗМУ НА ШКОЛЯРА

Куцин Еріка Карлівна

аспірант, асистент кафедри співу
диригування та музично-теоретичних дисциплін
Мукачівський державний університет

Анотація: У статті розглядається вплив арт-терапії на психіку і соматичний стан школяра. Доводиться, що арт-терапія має значний гармонізуючий вплив на психіку і фізичний стан дитини. Обґрунтовується можливість її застосування в практиці профілактики і лікування негативних психічних і фізичних станів дітей. А також висвітлюється проблема впровадження у навчально-виховний процес арт-терапевтичного механізму як засобу психолого-педагогічної адаптації особистості в умовах глобалізації суспільства. В ході дослідження було виявлено, що основним змістом арт-терапії для школярів є комплекс різноманітних методик, способів і прийомів музично-виховного впливу, які здійснюються за допомогою активної і рецептивної діяльності.

Ключові слова: Арт-терапія, школярі, психічний стан, музичне мистецтво, лікування, вплив.

Головна мета кожного педагога – зберегти психологічне здоров'я дітей; зрозуміти особливий, деколи крихкий світ дитини і, розвиваючи, зміцнювати його за допомогою багатого потенціалу мистецтва. Перспективна область у професійній діяльності педагога – соціально-реабілітаційна діяльність. Основне його завдання – забезпечити підготовку дітей до повноцінного життя в суспільстві, їх соціальну адаптацію.

Уроки музичного мистецтва здійснюють на школяра значний психотерапевтичний вплив, знімаючи нервово-психологічну напругу,

викликану іншими уроками. Актуальність обумовлена, і тим, що останнім часом збільшилося зростання психічних розладів, підвищеної тривожності і агресивності, психосоматичних захворювань у дітей. Опанування дітьми елементарних прийомів зняття психічного та фізичного напруження в процесі виконання різноманітних музично-терапевтичних вправ допоможе знизити ризик розвитку як психічних, так і фізичних відхилень у школярів.

В умовах глобалізаційних змін відбувається переорієнтація на розвиток особистості дитини як основний ресурс, що визначає поступальний рух суспільства. Тому, система освіти в Україні потребує оновлення та збагачення змісту педагогічного процесу на засадах гуманізації, який забезпечував би повноцінний розвиток та становлення життєво компетентної творчої особистості, максимального розкриття її природного потенціалу та задатків. Саме у старшому дошкільному віці та у початковій школі відбувається формування життєвої, освітньої компетентності дитини, її успішного особистісного розвитку впродовж навчання в загальноосвітньому закладі. Гуманізація освіти передусім створює сприятливі психологічні та соціально-психологічні умови діяльності учнів, враховує їхні вікові та індивідуальні особливості, виявляє здібності і стимулює їхній всебічний розвиток [3,5]. Такий розвиток освіти в Україні зумовлює необхідність активного впровадження у навчальний процес інноваційних технологій, сучасних педагогічних методів та засобів навчання, а також використання нововведень у практичну діяльність педагога. Сучасний вчитель музичного мистецтва повинен бути добре ознайомленим з інноватикою в педагогічній та мистецькій галузях і бути готовим до швидкого впровадження освітньо-мистецьких інновацій в процес своєї професійної діяльності. Одним із ефективних шляхів вирішення поставлених завдань перед освітньою галуззю являється впровадження у навчально-виховний процес арт-терапевтичної інноваційної гуманістично зорієнтованої технології, що передбачає створення психологічно-комфортного освітнього середовища шляхом актуалізації педагогічного потенціалу засобами арт-терапевтичного впливу (вокалотерапія, проведення

рухливих музичних ігор, музикотерапія, музикомалювання (хромотерапія,ізотерапія) [1].

Проблематика формування особистості сучасної дитини засобами арт-терапії відображена у працях сучасних учених в галузі педагогіки (М. Алексеєва, О. Деркач, І.Лисенкова, Г.Побережна), психології (О.Вознесенська, Т. Глухова). Практичний досвід використання таких арт-терапевтичних засобів у роботі з дітьми як ізотерапія та хромотерапія подано у працях Я.Скрипник. Ідеї та окремі елементи концепції музично-раціональної психотерапії розкрито у навчальному посібнику для студентів вищих навчальних закладів В. Петрушина – «Музична психотерапія».

Терапія мистецтвом передбачає використання комплексу різноманітних форм творчого самовираження із застосуванням малювання, живопису, скульптурної пластики, музики, руху, вокалізації, драматизації.

Мета арт-терапії полягає в розвитку самопізнання і самовираження за допомогою мистецтва, а також розвиває здатність до конструктивних дій з урахуванням реальності навколишнього світу. Принцип арт-терапії полягає в тому, що потрібно приймати і схвалювати всі продукти творчої образотворчої діяльності незалежно від якості, форми і змісту.

Таким чином, арт-терапевтична компетентність педагога є синкретисом основних її компонентів, і в той же час вона характеризується конкретними компетенціями, приростаючи різноманітними інтеграційними «вторинними» новоутвореннями, що забезпечують тим самим зростаючий рівень професіоналізму вчителя музики в цілому.

Арт-терапевтична компетентність майбутнього вчителя музики забезпечує успішну реалізацію стимулюючої, комунікативної, інформаційної, орієнтаційної, трансляційної та регулятивної функцій і, в цілому, якість педагогічної діяльності вчителя музичного мистецтва.

Одним із вагомих висновків науковців являється поділ арт-терапії на три форми:

-активна (створення продукту творчості, зокрема-малюнок, скульптура, музична композиція, танець);

-пасивна(використання художніх творів, які вже створені: розгляд картин, читання книги, прослуховування музичного твору);

-змішана(використання вже створених витворів мистецтва: музичні твори, картини, казки, тощо) для створення власних творчих продуктів.

Саме такий зв'язок мистецтв з сутністю людини залишається актуальним і активно використовується у європейських арт-терапевтичних школах [1].

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Вознесеньська О. Арт-терапія в роботі практичного психолога: Використання арт-терапії в освіті / О. Вознесеньська, Л. Мова. – К.: Шкільний світ, 2007. – 120 с.
2. Лисенкова І. Арт-терапія як засіб соціально-педагогічної підтримки молодших школярів із затримкою психічного розвитку: ... дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук / І. Лисенкова. – Миколаїв: Чорноморський державний університет ім. П. Могили, 2012.
3. Малашевська І. Програма оздоровчо-освітньої роботи з дітьми старшого дошкільного віку «Веселкова музикотерапія» / І. Малашевська, С. Демидова. – вид. 2-ге, без змін. – Тернопіль: Мандрівець, 2016. – 44 с.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>